

Tijdschrift voor mensen die weten hoe belangrijk licht en liefde zijn

KNIPOOG

Extra editie van Tibsz, juli 2022

HIER IS EEN MAGAZINE
BOORDEVOL LICHT EN LIEFDE!

Lcover.jpg

FOTOGRAFE HILDE BRAET:

“ZIEN DOE JE OOK MET JE HART!”

“Fotograferen, daar moet je toch goed voor kunnen zien?” Via haar workshop ‘Echo’s in het licht’ voor Licht en Liefde bewijst Hilde Braet het tegendeel. We spraken met deze gedreven Gentse fotografe over kunstfotografie en waarom mensen met een visuele beperking daar erg veel aan kunnen hebben.

“Ik ben altijd geëngageerd geweest”, stelt Hilde zichzelf voor. “Als master in de landbouwkunde, met tropische en subtropische landbouw als specialiteit, wou ik graag ontwikkelingshulp doen. Maar dat was begin de jaren negentig en ik had geen rekening gehouden met de genderproblematiek. Als vrouw lukte het toen niet om een leidinggevende functie te krijgen in Afrika of elders.

Fotografie was mijn hobby – niet zozeer technisch, maar als manier om verhalen te vertellen. Dus recycleerde ik mezelf en behaalde mijn diploma fotografie aan de academie (in avondonderwijs, want ik werkte als bediende om aan de kost te geraken).”

Bewustmaking

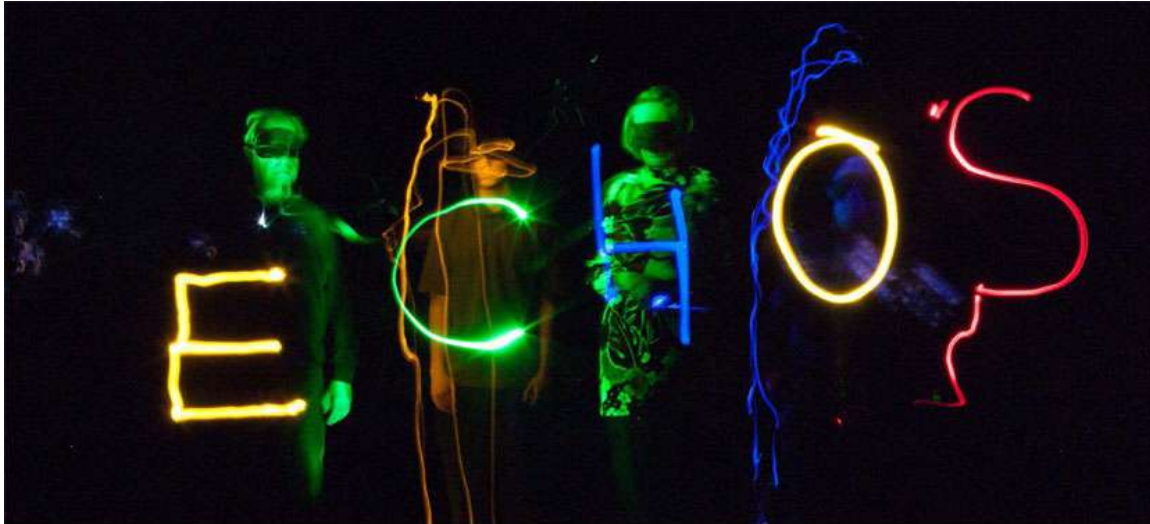
“Mijn eerste belangrijke project was een reeks subtiele erotische portretten van oudere vrouwen. Daarmee wou ik aantonen dat oudere dames best ook wel aantrekkelijk zijn. Ik werd zelf al een stukje ouder. Overal zag ik antirimpelcrèmes op de huid van jonge meisjes gepresenteerd. Op wat oudere leeftijd worden wij onzichtbaar, dacht ik. Daar wou ik iets aan doen, met **krachtige beelden!**

Dit werd het startpunt van mijn fotografische visie en mijn oeuvre. Als zelfstandige heb ik alle soorten van fotografie gedaan, maar mijn hart gaat uit naar de mens. Ik heb mij gespecialiseerd in sensuele portretten. Via krachtige foto’s wil ik **verhalen** vertellen, om zo een debat op gang te brengen en taboes te doorbreken. Dat lukt nog altijd beter met beelden dan met woorden.

Het boeit mij ook dat je via de fotografie mensen sterker en bewuster kunt maken. Je kunt processen in gang zetten waarbij mensen gaan **nadenken**. Daardoor gaan ze soms op een andere manier in het leven en de maatschappij staan of er anders naar kijken.”

Fotografie als proces

“Later heb ik ook cultuurwetenschappen gestudeerd, met de optie visuele cultuur. Mijn masterthesis maakte ik over de mogelijkheden van fotografie om emancipatie, weerbaarheid en welbevinden te stimuleren. Ik kreeg grootste onderscheiding en mijn thesis werd bekroond in Nederland. Zo ontstond het boek ‘De kracht van een foto’, waarin ik mijn methode uitleg van **‘instrumentele fotografie’**. Dat is een manier om

fotografie als middel te gebruiken om empowerment te bevorderen. Het proces van het fotograferen is daarbij heel belangrijk. Met dat concept ben ik al een hele tijd bezig.

Mijn project voor Licht en Liefde was niet zo evident: fotografie voor blinde of slechtziende mensen is een paradox, een schijnbare tegenstelling. Iedereen gaat er spontaan van uit dat het zo goed als onmogelijk is, maar dat klopt niet!

Het woord 'blinden' gebruik ik trouwens niet graag meer, omdat ik het heel stigmatiserend vind. Tussen 'zien' en 'niet zien' ligt een breed spectrum van mogelijkheden. Als je over 'blinden' spreekt, stop je mensen in een hokje. Daar moeten we vanaf! Visuele beperkingen zijn zo verschillend en mensen zijn ook zoveel meer dan dat!

Ik vind het heel boeiend om de paradox op te heffen en te tonen dat fotografie ook voor mensen met een visuele beperking een uitstekend **communicatiemiddel** is. Fotograferen is een manier om mensen bijeen te brengen en samen na te denken over wat het betekent om niet goed te zien.

De workshop 'Echo's in het licht' is echt inclusief: de helft van de deelnemers hebben een visuele beperking, de helft niet. De inbreng van de mensen die minder goed zien, weegt sterk door. Het proces van het fotograferen is minstens zo belangrijk als het resultaat."

Lightpainting

"En toch: als ik naar de resultaten kijk, zijn daar echt pareltjes bij. De mensen die minder goed zien, ervaren die resultaten ook, dankzij de beschrijving en doordat ze het zelf gedaan en gevoeld hebben. Het is zeker mogelijk om een foto te beschrijven. Via beeldtaal, audiodescriptie en reliëf kan iemand die weinig of helemaal niets ziet, een foto visualiseren of zelfs aanvoelen.

In de workshop 'Echo's in het licht' gebruiken we de techniek van lightpainting. Daarbij is het belangrijk om de foto te **'pre-visualiseren'**: je stelt je het beeld op voorhand voor en communiceert daarover met alle anderen. In de kunstfotografie

is het immers belangrijk dat je weet wat je wilt uitdrukken. Bij ons kunnen de deelnemers zich een stukje blootgeven in een veilige omgeving.

Lightpainting is heel eenvoudig om uit te leggen. Gedurende een lange tijd, bijvoorbeeld drie minuten – wat lang is in de fotografie – belicht je voorwerpen of personen met zaklampjes, met of zonder gekleurde filters. Zo bouw je een beeld op dat je in je hoofd hebt. Dat gebeurt in het volledige donker, waardoor iedereen op gelijke basis kan deelnemen. Op de laatste van de vier dagen dragen de ziende deelnemers zelfs een blinddoek.

'Echo's in het licht' wordt ondersteund door All-In, de diversiteitscel van BREEDBEELD vzw, en is een onderdeel van het artistieke project 'HOOGSTPERSOONLIJK!' van Licht en Liefde. Ik ben enorm enthousiast over dat project! Alles draait rond **identiteit** en visuele beperking als kracht. Ook in onze workshop zoekt iedereen naar zijn of haar identiteit, in relatie tot de anderen.

Elke deelnemer brengt de eerste keer een voorwerp mee dat iets over hem of haar vertelt. Dat nemen we als uitgangsobject om de lightpainting toe te passen. We maken ook groepsfoto's, want de verbondenheid is echt heel belangrijk.

Met behulp van de zaklampjes schrijven we letterlijk met licht. Als totaal nieuw experiment hebben we er ook muziek mee verbonden: we nodigden Francis Cromphout, een heel goede saxofonist, uit om erbij te zijn. Een deelnemer verwoordde een bepaald gevoel, de saxofonist improviseerde op dat gevoel en alle deelnemers begonnen in de donkere ruimte te bewegen, terwijl ze zichzelf uitlichtten met een zaklampje. Er zit dus ook **beweging** in de foto's.

Met mijn iPhone maakte ik opnames, wat prachtige filmpjes opleverde waarop je de muziek hoort én de beweging ziet. Bij elke volgende sessie bekeken we de resultaten van de vorige. Dat was weer een

stimulans om te praten en nieuwe beelden te maken."

Sensitieve fotografie

"Ik noem dit 'sensitieve fotografie': ze gebruikt **alle zintuigen**. De letterlijke betekenis van het woord fotografie is 'schrijven met licht'. De meeste mensen denken dat je daar je ogen voor nodig hebt. Maar zeker in de kunstfotografie gebruik je je gevoel en heel je lichaam om een bepaald beeld op te bouwen.

De kracht van sensitieve fotografie is dat we afwijken van de platgetreden paden van de fotografie: we slaan zijwegen in, om tot een nieuwe vorm te komen. Waarom zouden mensen met een visuele beperking niet fotograferen? Het is voor hen evengoed een manier om te communiceren en om een emotie te visualiseren. Zien doe je ook met je hart! We voelen, hebben herinneringen, ... Dat allemaal in een beeld brengen is heel fascinerend.

In groepsverband en met goedziende mensen erbij wordt het extra boeiend. Het visualiseren gebeurt dan ook via de beschrijving die alle andere aanwezigen geven. Dat is de kracht van een inclusieve aanpak!

De foto's zijn allesbehalve momentopnames, want ze worden niet in een fractie van een seconde gemaakt. De tijd en de ruimte zijn belangrijk, en de opbouw van het beeld gedurende die tijd. De fotografie zoals we ze kennen, wordt gherdefinieerd.

Ik gebruik het woord niet graag, maar zulke workshops zijn voor een stuk ook **therapeutisch**. Nadenken over jezelf in relatie tot anderen is belangrijk, en ook je uitleven in je lichaam. De meeste mensen zitten een beetje in hun lichaam gevangen. De andere zintuigen helpen om dat te overwinnen. Denk bijvoorbeeld aan muziek.

Het zaadje is gelegd, we hebben een basis waar verder op gebouwd kan worden. Deze workshop verdient echt meer bekendmaking als waardevol inclusief project. Waarom ook niet uit de studio komen en op stap gaan om te fotograferen? Tegenwoordig heeft iedereen een smartphone met camera. Lightpainting is maar één van de technieken: er kan nog veel meer!"

Bij dit artikel staan enkele foto's die in de workshop gemaakt werden met lightpainting. Ook de **coverfoto** ontstond tijdens 'Echo's in het licht'. De opdracht luidde: "breng een voorwerp mee dat iets over jezelf vertelt". Het voorwerp is hier een bol waar een paardenbloem in vastzit, klaar om haar vruchten te verspreiden. De bol symboliseert licht, de hand liefde.

Cover en foto's bij dit artikel: © Hilde Braet
Zie ook: www.hildebraet.be

L23.jpg